

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Невелина Попова

преподавател по кинодраматургия в НБУ (професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство (Кинознание, киноизкуство и телевизия)

за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност доцент

по Кинознание, киноизкуство и телевизия (Дигитални технологии на екранния образ) в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство , за нуждите на сектор Екранни изкуства на ИИИЗ, БАН, обявен в ДВ бр. 52/18.06.2024 г.

с кандидат гл. ас. д-р Йосиф Аструков

Йосиф Аструков се явява на конкурса за академична длъжност доцент с респектиращо количество научно-изследователски трудове и множество творчески и професионални изяви, зад които ясно се вижда неговият последователен и устойчив интерес към осмислянето на процесите в различни области на екранните изкуства –танц и кино, мултимедийни представления, фотография.

Основният хабилигационен труд, който Йосиф Аструков представя за обявения конкурс за заемане на академична длъжност доцент е издадената през 2023 година монография «**ФОТОГРАФИЯТА КАТО...**», второ допълнено издание. Това е едно сериозно всеобхватно изследване на съвременните процеси и трансформации на фотографските образи в днешната дигитална епоха. С вещината на човек, който знае и има богат личен опит във фотографското изкуство, Йосиф Аструков анализира и систематизира характерните промени в аналоговата и дигиталната фотография със съпътстващите ги нови технологични решения. В текста има множество разнообразни примери от световната практика и от личния творчески опит на автора. Богатият емпиричен материал се осмисля същностно, в дълбочина. Текстът е много добре структуриран. Всяка отделна глава със съответното ключово заглавие е посветена на определен съвременен феномен във фотографията: на „невъзможната” дигитализация; на фотографията като покултура; на мимолетният образ; на смесените форми между фотография и кино с нарастващите възможности да се раздвижи застиналата снимка; на „loop”а като характерен феномен на повтаремостта в дигиталната култура; на хибридните процеси на смесване на аналоговите и дигиталните технологии на заснемане и обработка на образите; на все по-нарастващите се възможности за симулации на образите, чрез които се постигат предишни естетически внушения; на съвременните генеративни платформи и използването на изкуствения интелект за генериране на образи;

на бизнес потенциала на фотографския образ, на „сток” фотографията с наложилата се от рекламните стратегии клиширана сток естетика; и не на последно място на паралелните закономерни процеси на възраждане на старата ретро естетика. Процесите са разгледани не само от гледна точка на технологиите, но и в по-широк социален, философски и естетически контекст. Представени са и са уточнени като генезис и актуална употреба различни основни понятия. Фотографските образи са анализирани като неизменна и много важна част от съвременната комуникация, от сложните процеси на зрителското възприятие и на потреблението на образите.

Останалите представени за конкурса научно-изследователски работи на Йосиф Аструков доизграждат картината на неговите авторски търсения през последните години. Тук е ключовата за неговите интереси и дейности монография **„Екран и сцена. Новите мултимедийни представления”**, издадена през 2023 година, която за мен е своеобразно продължение на първата му книга **VideoDance**, в основата на която е докторската му дисертация. „Екран и сцена. Новите мултимедийни представления” е една важно и навременно изследване, което си поставя задачата да осмисли динамичната картина на днешните сценични изкуства и да систематизира взаимодействията им с екранните изкуства - от първите години на киното до съвременните интерактивни мултимедийни представления на реална и виртуална сцена. Лично за мен беше полезно и интересно да вляза в динамиката на тази актуална именяща се непрекъснато картина на съвременните сценични изкуства, да актуализирам разбирането си на различни технологии и понятия, които са в основата на днешните мултимедийни спектакли - дигитално представление, виртуалност, интерактивност, киберпредставление, motion capture/tracking. Приносно е и представянето на понятията, свързани с научната методология на автора, чрез които той систематизира видовете представления от гледна точка на творческия процес и на комуникацията с публиката: звукови и визуални представления, интерактивна илюзия и интерактивна реалност, аватарни представления, виртуални представления, теле-представления. Заключителната част на монографията, посветена на сложните нееднозначни отношения между изкуството и технологиите, не само разкрива тенденции, но и оставя читателя пред вековечните въпроси за смисъла на изкуството и за нееднозначните посоки на технологичното развитие.

Освен тези две монографии Йосиф Аструков е представил три статии, които разглеждат проблемите на съвременната рецепция. Те биха могли да се обединят около темата за „самотния зрител”, за „разделените индивиди” – това са част от съответните заглавия на статиите. Тази тема продължава да се разгръща и в „Огледало на обществото ли са новите сериали”. В тях Йосиф Аструков актуализира проблемите на зрителското възприятие от един по-широк философски ъгъл – през призмата на сложните социални процеси и психологичните ефекти от дигиталните платформи и социалните мрежи, като се фокусира върху промените в човешките взаимоотношения, разкъсани между реалния и виртуалния свят. Те са публикувани в годишните сборници на ИИИЗ, реферирани и

индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Другите две статии - „Съвременно българско експериментално кино, Щрихи към новото българско кино” и „Генерирани изображения: изкуство ли е изкуството на изкуствения интелект?” са посветени на експерименталното кино и танца, както и на актуалната ситуация на навлизането на изкуствения интелект в днешния дигитален свят – все теми, към които авторът проявява траен и дълбок интерес през годините. Текстовете са публикувани в списание „Проблеми на изкуството”.

Неизменна част от научно изследователската работа на Йосиф Аструков са постоянните му участия в научни конференции у нас и в чужбина, кръгли маси и форуми, почти във всички издания на „Изкуствоведски четения“, но също и на Софийски университет, НБУ, Великотърновски университет, Университета в Ниш, както и в научни събития, организирани по различни проекти. Особено важно за неговото развитие като учен е участието му в двата проекта - „Сценични и екранни изкуства в България” – научни изследвания, исторически компендиум и лаборатория, в рамките на проекта Изграждане и развитие на център за върхови постижения Наследство.БГ, и „Посттоталитарното българско кино – модели и идентичности”.

В материалите към конкурса е приложен пълен списък с цитати от работите на Аструков (7 на брой) в трудовете на негови колеги, който отново показва колко смислени и полезни са неговите изследвания.

В материалите за конкурса Йосиф Аструков представя и своите лични творчески проекти в областта на фотографията, киното и литературата. Впечатляващо е количеството на тези творчески изяви – 6 изложби, 8 късометражни филма, фотоалбум и две книги. Съвместната му работа със хореографи и танцьори от средите на съвременния танц през последните 20 години е в основата на неговата изследователска дейност. В рамките на техни продукции Йосиф Аструков е реализирал десетки сценични осветления, фотографски проекти или отразяване на представления, видеа. В колаборация с Петя Стойкова през 2016 година реализират два късометражни танцови филма „Сън наяве“ и „Още един сън наяве“, селектиран в програмата „Открити хоризонти“ на фестивал „Златна роза“ през 2017.

В пътя на Йосиф Аструков като изследовател важно място заема и неговата преподавателска работа. От 2017 той е хоноруван преподавател в Нов български университет, към департаменти „Дизайн“, „Медии и комуникация“, „Фотография“, в магистърски и бакалавърски програми, като има общо седем курса към момента.

Преди това, от 2014 до 2020 година е бил хоноруван преподавател в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, към факултет по Журналистика и масова комуникация, магистърска програма „Продуценство и креативни индустрии“.

Личните ми впечатления от Йосиф Аструков са разпръснати из годините и те обикновено са свързани с неговите участия в конкурси, конференции, фестивали, със случайните ни срещи по коридорите на университета и на улицата. За мен Йосиф винаги е бил интересен, търсещ, вгълбен в изследванията и творчеството си млад човек, със сериозен потенциал и вътрешна последователност.

Високо оценявам множеството трудове и цялостната дейност на Йосиф Аструков. Убедена съм, че той заслужава да заеме академичната длъжност доцент по Кинознание, киноизкуство и телевизия (Дигитални технологии на екранния образ) в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, за нуждите на сектор Екранни изкуства на ИИИЗ, БАН, обявен в ДВ бр. 52/18.06.2024 г. От все сърце му желая успех.

Убедено подкрепям неговата кандидатура и гласувам «за».

11. 11. 2024.

доц. д-р Невелина Попова